

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

AKTIVNÍ ZÁLOHA

Vedoucí práce: Mgr. Richard Macků, DiS.

Autor práce: Jana Kopecká, DiS.

Studijní obor: Pedagogika volného času

Forma studia: kombinovaná

Ročník: 3.

2015

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s ust. § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

26.03.2015

Jana Kopecká

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Richardu Macků, DiS. především za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Poděkování za trpělivost patří také mým nejbližším.

Obsah:

Úvod	5
1 Záloha	6
2 Aktivní záloha	7
2.1 Co je vlastně aktivní záloha?.....	7
2.2 Kdo může být členem aktivní zálohy?	7
3 Historie a vznik aktivní zálohy	9
3.1 Soustava armádních záloh	9
3.2 Myšlenka vzniku aktivní zálohy a její realizace	11
3.3 Materiální a finanční zabezpečení jednotek aktivní zálohy	14
4 Činnost aktivní zálohy	16
5 Struktura aktivní zálohy	18
6 Vlastní šetření	20
6.1 Záměr šetření	20
6.2 Popis výzkumného vzorku a použitá metoda a technika.....	20
6.3 Vlastní šetření, evaluace zjištěných výsledků a vyhodnocení předpokladů.....	23
6.3.1 Výzkumný předpoklad č. 1	23
6.3.2 Výzkumný předpoklad č. 2	30
6.3.3 Výzkumný předpoklad č. 3	33
Závěr	36
Seznam použitých zdrojů	38
Seznam příloh	39
Přílohy	40
Abstrakt.....	50
Abstract	51

Úvod

Aktivní záloha je jednou ze složek Armády ČR, je tvořena vojáky v záloze a jejím hlavním cílem je vytvořit zálohu profesionálních vojáků, tedy vycvičit tyto dobrovolné vojáky, aby byli schopni plnohodnotně zastoupit jednotlivé profesionální složky.

V naší práci se věnujeme této netradiční volnočasové aktivitě, její historii, vzniku, organizaci, činností a struktuře.

Tato práce si klade za cíl pokusit se zjistit, jakým způsobem ovlivňuje příslušnost k aktivní záloze osobní život a volný čas jejích členů, jaká je motivace k účasti v aktivní záloze a jaký je vůbec přínos této složky naší armády. K tomuto poslouží druhá část práce, kde se výzkumnou sondou pokusíme zjistit, zda a do jaké míry je tato aktivita přínosná nejen pro své členy, ale i pro společnost.

Ačkoliv z příslušnosti k aktivní záloze vyplývají určité povinnosti, které jsou pevně stanovené a řádně plánované, a nelze tedy hovořit o tom, že její členové tráví volný čas dle svého uvážení, příslušnost k této záloze je, či byla, pouze jejich vlastním a především dobrovolným rozhodnutím. Všichni její členové mají svá civilní zaměstnání, svou rodinu, a tato činnost je v podstatě činností, která je nad rámec jejich běžných povinností a mnozí z členů v této činnosti spatřují osobní přínos, rozšíření svých dosavadních znalostí a dovedností a v podstatě i službu vlasti, jelikož mnozí z těchto vojáků mají velice silný pocit národní hrdosti a vlastenectví.

Práce je členěna do kapitol, ve kterých si přiblížíme především historii, současnost a soudobou strukturu této aktivity. Tato činnost, jak si ji v této práci představíme, a to ta dnešní podoba aktivní zálohy, jak se při dalším čtení dozvíme, nesahá do daleké historie. Je to v podstatě aktivita pozvolna se rozvíjející, a tak zdroje, ze kterých vycházíme, jsou zatím značně omezené, nezpracované. Hlavními zdroji jsou zdroje armádní, jelikož armáda se snaží tuto činnost propagovat, a tak ve svých dokumentech, zejména periodikách, zpracovává rozmanité statě zaměřené právě na ni.

1 Záloha

V úvodu bychom si měli vysvětlit, co to je záloha. Záloha je tvořena vojáky v záloze a jejím hlavním cílem je být plnohodnotnou zálohou pro doplňování ozbrojených sil České republiky. Jedná se o jednotky důležité k řešení různých krizových situací např. živelné či ekologické pohromy. V neposlední řadě je aktivní záloha propojením zájmu občanů ČR k zapojení se do činnosti armády.¹

Je tvořena dvěma složkami, a to složkou povinné zálohy a složkou aktivní zálohy.² Obě tyto složky pak přesně upravuje zákon č. 585/2004 Sb., branný zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Ustanovení § 27 tohoto zákona říká, že:

„V povinné záloze jsou vojáci

- a) vyřazení z aktivní zálohy, pokud podléhají branné povinnosti,
- b) kterým zanikl služební poměr vojáka z povolání podle zvláštního právního předpisu, pokud podléhají branné povinnosti,
- c) kteří byli odvedeni při odvodním řízení za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu před povoláním k výkonu mimořádné služby, nebo
- d) propuštění z výkonu mimořádné služby, pokud mají brannou povinnost.“³

Ustanovení § 28 tohoto zákona říká, že:

„V aktivní záloze jsou vojáci nebo občané na základě dobrovolného převzetí výkonu branné povinnosti podle § 5 tohoto zákona.“⁴

¹ Srov. *Ministerstvo obrany* [online]. Praha: MO, © 2004 [cit. 2014-11-23]. Dostupné na WWW: <<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=7238/>>.

² Srov. VLČEK, B., Aktivní záloha ozbrojených sil České republiky. *Vojenské rozhledy*, 2007, roč. 16, č. 4, s. 67- 73.

³ Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), § 27.

⁴ Tamtéž, § 28.

2 Aktivní záloha

2.1 Co je vlastně aktivní záloha?

Aktivní záloha je dnes již plnohodnotnou složkou Armády ČR. V minulosti tak však chápána nebyla a proces splnutí obou složek trval více jak 10 let a i v současnosti ještě stále v některých aspektech trvá.

Aktivní záloha je důležitým prostředníkem k propojení veřejnosti se složkami profesionální armády, jelikož naplňuje potřeby občanů ČR, kteří se chtějí dobrovolně podílet na této činnosti.

2.2 Kdo může být členem aktivní zálohy?

Ustanovení § 5 branného zákona přesně vymezuje, kdo může být zařazen do aktivní zálohy. Jedná se o občana České republiky či vojáka, bez ohledu na pohlaví, staršího 18 let, ale mladšího 60 let,⁵ který se přihlásí k příslušnému krajskému vojenskému velitelství. Podmínkou zařazení je dle ust. § 2 téhož zákona zdravotní způsobilost a trestní bezúhonnost. Dohoda o vstupu do aktivní zálohy je vždy platná na dobu 3 let (u vojáků z povolání na dobu dvou let).⁶

Všichni vojáci, tedy i příslušníci aktivní zálohy, jsou vázáni dokumentem *Slib a Kodex etiky vojáka z povolání a vojáka v aktivní záloze dobrovolné*, který byl vydán rozkazem ministra obrany České republiky a který je nejvýznamnější morální normou, kterou se musí každý voják řídit.⁷ Tento dokument z roku 2002 obsahuje slib člena aktivní zálohy (viz níže) a především určuje tradiční vojenské hodnoty, které by měl každý voják cítit, těmito se řídit a chovat se v souladu s nimi. Jsou to odpovědnost a smysl pro povinnost, obětavost, odvaha, věrnost a čest.⁸

⁵ Srov. *Ministerstvo obrany* [online]. Praha: MO, © 2004 [cit. 2014-11-23]. Dostupné na WWW: <<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=7239/>>.

⁶ Srov. Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), § 5.

⁷ Srov. MUŽÍKOVÁ, G., Voják a normativní systémy. *Vojenské rozhledy*, 2007, roč. 16, č. 1, s. 144.

⁸ Srov. *Slib a Kodex etiky vojáka z povolání a vojáka v aktivní záloze dobrovolné*, bod 2.

Každý člen aktivní zálohy skládá slib:

„Jako příslušník ozbrojených sil České republiky slibuji, že budu hájit zájmy České republiky a jejích občanů ve shodě se svým svědomím a přesvědčením a podle svých nejlepších schopností. Ve svém jednání se budu řídit právním řádem České republiky a předpisy ozbrojených sil. Budu sdílet, dodržovat a prosazovat hodnoty ozbrojených sil – odpovědnost, obětavost, odvahu, věrnost a čest. Budu plnit rozkazy svých velitelů a nadřízených a budu dbát na profesionální přístup k plnění svých povinností. Budu bránit svobodu a demokracii, v případě ohrožení vlastní nebo spojenecké země jsem připraven pro jejich obranu nasadit i svůj život.“⁹

Již z tohoto slibu je patrné, jaké nasazení a entuziasmus žene vojáky, ať již profesionální nebo tyto naše „záložáky.“ Je zřejmé, že tato jejich činnost je více než pouhou povinností. Být tohoto součástí je především projev jejich vůle být zapojen v této organizaci a podílet se na jejím chodu. Prokazovat určité vlastnosti, schopnosti a dovednosti, a u vojáků v aktivní záloze dále i svůj volný čas, aby byli schopni vycvičit se jako plnohodnotná složka armády, a to vše zcela dobrovolně, z vlastní iniciativy.

⁹ Slib a Kodex etiky vojáka z povolání a vojáka v aktivní záloze dobrovolné, bod 1.

3 Historie a vznik aktivní zálohy

3.1 Soustava armádních záloh

Vznik prvních vojenských záloh lze zaznamenat již na počátku 19. století. Zpočátku se jednalo o doplňování personálního obsazení stavu armády. V roce 1802 byla zrušena císařem Františkem I. doživotní vojenská služba. V roce 1858 poté byla v rámci Rakousko - Uherska zavedena všeobecná branná povinnost. Tímto byla ustanovena povinná osmiletá branná povinnost, po jejímž absolvování vznikala dvouletá povinnost vojáka setrvat v záloze. Po roce 1868 byla doba povinné služby zkrácena na tři roky, a po skončení této doby zůstával voják dalších sedm let v záloze. V roce 1912 byla vojenská povinná služba zkrácena na dva roky (u vybraných jednotek pak byla služba delší). Po první světové válce, kdy 28.10.1918 vzniklo samostatné Československo, bylo potřeba vojenské ochrany, a to především k udržení samostatnosti a našich hranic. Působily tak zde tzv. domácí vojska, jednotky československých legií a současně vznikaly i dobrovolnické jednotky, které se skládaly výhradně z dobrovolníků, kteří se dobrovolně přihlásili k obraně naší vlasti. Těmito dobrovolnickými jednotkami byly např. pluky Stráže svobody (členové Sokola), Slovácká brigáda, Garda slovenskej slobody, pěší dobrovolecké pluky a další.¹⁰

Poté, co již nebylo těchto jednotek potřeba, jelikož země zůstala ubráněna, byl vytvořen branný zákon č. 193/1920 Sb. Tento ustanovil základní povinnou vojenskou službu na 14 měsíců, a to pro všechny fyzicky a duševně způsobilé muže ve věku od 20 do 50 let.

O tři roky později byla na krátkou dobu povinná základní vojenská služba prodloužena na 2 roky a posléze zkrácena na 18 měsíců. Tento model vydržel až do 30. let 20. století, kdy se však v sousedním Německu dostal k moci Adolf Hitler. Československá armáda proto přehodnotila svůj armádní systém a byla provedena reforma, která zajišťovala vznik vojenských záloh. Povinná základní vojenská služba byla opět prodloužena na dva roky a po jejím skončení se vojáci vrátili do civilního života a byli pouze přeřazeni do tzv. zálohy. Záloha se v té době dělila na dvě skupiny – I. a II. V I. skupině byli vojáci v záloze mladší 41 let, a tito muži byli předurčeni pro konkrétní zbraně, ve kterých se během povinné základní vojenské služby cvičili. Ve II. skupině byli vojáci v záloze ve věku 41 až 50 let a ti byli připraveni pro strážní službu v týlu, čímž by byly uvolněny ostatní jednotky pro boj na frontě. Do těchto záloh nespádali malí a střední živnostníci, podnikatelé, sedláci a živitelé rodin.

Vojáci I. skupiny zálohy byli armádou povolávání v průběhu života na čtyři povinná vojenská cvičení. Po dobu trvání těchto cvičení byli uvolněni ze svých civilních zaměstnání, na což byl vydán zákon. Tato cvičení byla čtyřtýdenní a třítýdenní.

¹⁰ Srov. *Krajské vojenské velitelství Praha* [online]. Praha: © 2013 [cit. 2013-05-29]. Dostupné na WWW: <<http://www.aktivnizaloha.cz/rservice.php?akce=tisk&cislocilanku=2008080001>>.

V mimořádných situacích (např. cvičení na novém typu zbraní či zácvik nové výstroje, případně jiné mimořádné okolnosti) mohla být stanovena povinnost účastnit se více cvičení.

Kromě této povinné vojenské zálohy existovala záloha dobrovolné branné přípravy různých občanských spolků. Byly to např. *Československá obec Sokolská, Mládež Československé obce legionářské, Dělnická tělovýchovná jednota, Orel* aj.¹¹

Zvláštní postavení pak měly tzv. *Národní gardy*, které navazovaly na tradice dobrovolných měšťanských ostrostřeleckých sborů z 19. století. V roce 1926 byly spojeny do „*Svazu ozbrojených jednot RČS*“, který byl krátce na to přejmenován na „*Národní gardy*.“ Hlavní činnost tohoto společenství spočívala v udržování a přípravě vojenské odbornosti a v případě mobilizace posílení československé armády. Výrazným prvkem tohoto společenství byl silný vlastenecký duch. V dubnu roku 1936 v rámci Národní gardy působilo 112 místních organizací (z toho 15 bylo na Slovensku a 2 na Podkarpatské Rusi) s celkovým počtem 22.400 příslušníků. V roce 1938 stanul v čele Národní gardy jako nový velitel arm. gen. v. v. Josef Šnejdárek, jenž byl úspěšným legionářským důstojníkem. V době mobilizace byli vyzýváni ti muži, na které se nevztahovala vojenská povinnost, a dokonce i ženy, aby se přihlásili do služeb občanské obrany v tzv. *Národních střeleckých gardách*.¹²

Okupace českých zemí Německem přinesla s sebou ukončení činnosti národních polovojenských a tělovýchovných organizací. V té době mnozí aktivní vojáci i vojáci v záloze opustili okupovanou zemi, a v zahraničí vyčkávali na vytvoření nové československé zahraniční armády po vzoru československých legií z dob první světové války. V zahraničí vstoupili do armády, vytvářeli i československé jednotky (např. v Polsku a Francii). V listopadu roku 1939 byl vydán mobilizační rozkaz, ve kterém byli vyzýváni všichni bývalí občané, kteří byli již v tu dobu v zahraničí, ke službě v zahraniční československé armádě s cílem boje za osvobození Československa. Během druhé světové války se dobrovolníci účastnili bojů nejen v řadách zahraničních armád, ale i v řadách armád spojeneckých. Kromě bývalých aktivních vojáků prvorepublikové československé armády to byli právě vojáci v záloze, z nichž se mnoho v bojích druhé světové války osvědčilo a proslavilo svými schopnostmi a statečností. Byl to jistě především důsledek společenské výchovy zmíněné Masarykovy tzv. První republiky a zároveň organizovaného výcviku těchto záloh v rámci tehdejší armády.¹³

Po skončení druhé světové války trvala všeobecná branná povinnost opět na základě předválečného branného zákona. V roce 1949 byl schválen komunistickým režimem nový branný zákon č. 92/1949 Sb., kterým byla stanovena povinná základní

¹¹ Srov. *Krajské vojenské velitelství Praha* [online]. Praha: © 2013 [cit. 2013-05-29]. Dostupné na WWW: <<http://www.aktivnizaloha.cz/rservice.php?akce=tisk&cislocclanku=2008080001>>.

¹² Srov. BURIAN T., *Aktivní záložník v české realitě*, 2012, s. 9 – 10.

¹³ Srov. *Krajské vojenské velitelství Praha* [online]. Praha: © 2013 [cit. 2013-05-29]. Dostupné na WWW: <<http://www.aktivnizaloha.cz/rservice.php?akce=tisk&cislocclanku=2008080001>>.

vojenská služba na dobu trvání v délce 2 roky. Po jejím skončení byl voják přeřazen do povinné zálohy, ve které byl evidován až do dosažení důchodového věku.

V roce 1990 došlo k novelizaci branného zákona a povinná základní vojenská služba byla zkrácena na délku trvání 18 měsíců. Pro ty, kteří odmítali splnit tuto povinnost, bylo vytvořeno alternativní řešení, tzv. civilní služba. Při zjištění zdravotní nezpůsobilosti před lékařskou komisí či prokázání jiných důvodů (náboženských, pacifistický postoj aj.) byl využíván institut tzv. modré knížky. V roce 1993 byla schválena další novela branného zákona, která zkrátila povinnou základní vojenskou službu na délku jednoho roku. Ti, kteří se rozhodli pro civilní službu, v ní museli strávit 18 měsíců. Ti, kteří absolvovali povinnou základní vojenskou službu, nebyli již z finančních důvodů a nejasné budoucnosti záloh do tohoto systému zařazováni a tedy ani nebyli povoláváni na vojenská cvičení.¹⁴

Na jaře roku 2003 navrhl tehdejší ministr obrany Jaroslav Tvrdík úplné zrušení povinné základní vojenské služby, což vláda v listopadu roku 2003 schválila a novou reformou, účinnou ke dni 31.12.2004, zrušila povinnou základní vojenskou službu. Došlo tak k plné profesionalizaci Armády České republiky.¹⁵

Příloha I. přehledně sumarizuje délku trvání branné povinnosti a následnou povinnost setrvat v záloze.

3.2 Myšlenka vzniku aktivní zálohy a její realizace

Myšlenka vytvoření aktivní zálohy, jak ji známe v dnešní podobě, se zrodila na základě zájmu některých občanských sdružení a spolků s určitým vojenským zaměřením (jednalo se zejména o kluby vojenské historie, branné kluby, kluby vojáků v záloze, aj.), a to v době, kdy již na vojenská cvičení nebyli povoláváni vojáci, kteří splnili povinnou základní vojenskou službu, a začalo se jednat o zrušení této povinnosti. Hovořilo se o tzv. dobrovolných vojenských cvičeních.

Zkušenosti tehdejších vojenských správ byly takové, že vojáci v záloze, kteří byli povinně povoláváni na vojenská cvičení ještě v době jejich realizace, se tomuto snažili všemožně vyhnout, bylo znát, že toto je opravdu z donucení. A právě toto zjištění vedlo k myšlence dobrovolnosti, což by spočívalo v povolávání pouze vojáků v záloze, tedy těch, kteří absolvovali povinnou základní vojenskou službu či bývalých vojáků z povolání, kteří by se chtěli cvičit dobrovolně a se zájmem. To bylo klíčovou myšlenkou pro vznik aktivní zálohy. Tito vojáci v záloze se hlásili na vojenská cvičení

¹⁴ Srov. *Krajské vojenské velitelství Praha* [online]. Praha: © 2013 [cit. 2013-05-29]. Dostupné na WWW: <<http://www.aktivnizaloha.cz/rservice.php?akce=tisk&cisloclanku=2008080001>>.

¹⁵ Srov. BURIAN T., *Aktivní záložník v české realitě*, 2012, s. 12.

zcela dobrovolně, sami toužili po vojenském výcviku, což bylo po zmíněných zkušenostech vojenských správ zcela nevídané.¹⁶

Začalo se tedy promýšlet, jak celou tuto myšlenku zrealizovat. Zástupci výše zmíněných občanských sdružení a zájmových spolků začali vyjednávat na patřičných místech a v roce 1999 byl vydán tehdejším náčelníkem generálního štábu gen. Jiřím Šedivým rozkaz k povolání těchto dobrovolníků na první dobrovolné cvičení.¹⁷ Dobrovolníci byli zařazováni do útvarů nejen podle svých dosavadních vojenských odborností, ale i podle jejich zájmu o určitou oblast. Tehdy se jednalo o desítky dobrovolníků, kteří však netvořili žádnou ucelenou jednotku, vždy byli pouze podle potřeby přiděleni k funkci v rámci cvičení určitého útvaru profesionálních vojáků.

Toto vůbec první dobrovolné cvičení absolvovali dobrovolníci ze sdružení kolem Vojenského muzea na demarkační linii Rokycany u vojenského útvaru Strašice v září roku 1999. Vojenské orgány byly k tomuto zpočátku skeptické, avšak přístup těchto dobrovolníků a jejich entuziasmus způsobily, že jejich výsledky naprosto předčily očekávání. Tito první dobrovolní průkopníci tak položili stabilní základ pro vznik ucelených jednotek aktivní zálohy.¹⁸

Po těchto prvních „vlaštovkách“ se k jednání sešli gen. Jiří Šedivý a zástupci dobrovolníků Jiří Kunc, František Koch a Václav Marhoul a diskutovalo se o vytvoření ucelené jednotky složené z dobrovolníků v záloze. Tyto jednotky by byly cvičeny ve spolupráci s ostatními jednotkami Armády ČR formou pravidelných vojenských cvičení. Toto prvotní seskupení bylo nazváno „*Aktivní zálohy dobrovolné*.“

Legislativně však tato činnost nebyla doposud nikde zakotvena a i nadále přetrvávala v tyto jednotky nedůvěra v řadách vysokých vojenských představitelů. Nakonec však byla i přes všechny překážky zformována 1. mechanizovaná rota u 22. mechanizovaného praporu ve Strašicích. Vedením této roty byl pověřen nadp. Marhoul, nicméně fakticky rotu řídilo tamní velení útvaru. Tato 1. mechanizovaná rota byla složena výlučně z dobrovolníků spolupracujících s Vojenským muzeem na demarkační linii Rokycany, s klubem CI-5 a s Klubem vojenské techniky Brdy. Každý jednotlivec měl svou funkci, ve které se zdokonaloval, rozvíjel své znalosti a vědomosti, cvičil se v odbornosti a plnil zadané úkoly. První cvičení této nově vzniklé roty proběhlo ve dnech 06. až 10.11.2000 ve vojenském výcvikovém prostoru Boletice. Den po skončení tohoto cvičení proběhl v Praze na Vítkově slavnostní nástup ke Dni veteránů, kdy při této příležitosti proběhla slavnostní přísaha této 1. mechanizované roty a od Československé obce legionářské obdržela čestný název „*Československých legií*.“

V srpnu 2002 postihly Českou republiku katastrofální, ničivé povodně. Pomoc a likvidace následků povodní proběhla organizovaně v rámci operace „OBNOVA,“ do které se zapojili nejen vojáci Armády ČR, ale i vojáci aktivní zálohy. Při této operaci

¹⁶ Srov. KUTHAN, P. *Aktivní záloha*, str. 16 - 23.

¹⁷ Srov. BURIAN T., *Aktivní záložník v české realitě*, 2012, s. 13.

¹⁸ Srov. KUTHAN, P. *Aktivní záloha*, str. 16 - 23.

bylo prokázáno, že vojáci zařazení do aktivní zálohy jsou schopni plnit stejné úkoly při těchto záchranných akcích jako vojáci profesionální.¹⁹

Po nabytí platnosti branného zákona č. 128/2002 Sb., byla poskytnuta částečná legislativní podpora vzniku jednotek aktivní zálohy. U 22. mechanizovaného praporu ve Strašicích vznikl tedy 1. mechanizovaný prapor aktivní zálohy, jenž se skládal z 1. a 2. mechanizované roty a z 1. tankové roty aktivní zálohy, taktéž s čestným názvem „Československých legií.“

Vedle oficiálních jednotek aktivní zálohy existovala již v té době organizace s názvem Asociace záložních brigád, spadající pod resort Ministerstva obrany, jejíž snahou bylo sdružovat vojáky v aktivní záloze a podporovat tak vznik dalších a dalších jednotek. Tato organizace usilovala o vznik ucelené koncepce a výcvik aktivní zálohy dobrovolné. Velkým přičiněním se tak podílela na návrhu legislativních změn ku prospěchu aktivní zálohy.

Ke dni 01.01.2004 vznikla aktivní záloha dobrovolná, legislativně zaštitěná. Vzniklo tak 14 strážních rot aktivní zálohy dobrovolné. Tyto byly sestaveny výlučně z vojáků v záloze, a to včetně velitelů. Tyto roty sloužily, jak již název vypovídá, ke střežení důležitých objektů a k teritoriální pomoci v krizových situacích nevojenského charakteru (např. lesní požáry nebo již zmiňované povodně). Každá z rot byla označena číselně podle příslušného krajského velitelství. Následně pak vlivem reorganizace došlo k určitým změnám, kdy se ze strážních rot staly strážní prapory, dosavadní strážní roty pak byly do těchto praporů začleněny jako 1. pěší rota. Právě tato 1. rota je vždy složena z vojáků v záloze, 2. a 3. rota existují pouze formálně, k jejich faktickému naplnění by došlo pouze v případě mobilizace či branné pohotovosti státu.

Kromě těchto 14 krajských pěších rot i nadále fungovaly již dříve vzniklé dvě jednotky aktivní zálohy přímo u bojových útvarů armády. Jedná se o 1. tankovou rotu aktivní zálohy „Československých legií“ (velitel kpt. v zál. Ing. Mojžíš), která spadá k 73. tankovému praporu „Hanáckému“ v Přáslavicích u 7. mechanizované brigády a „Rotu Z“ (velitel kpt. v zál. Ing. Cimburek), která vznikla v rámci 601. skupiny speciálních sil „Generála Moravce“ v Prostějově. Obě tyto roty v rámci svého výcvikového programu vykonávají výcvik podle standardů jednotek útvaru, pod kterými slouží, a jejich výcvik tak probíhá stranou výcviku zmíněných pěších rot aktivní zálohy. U 1. tankové roty se jedná především o zvládnutí vedení bojové činnosti tankovou technikou, u „Roty Z“ o výsadačský výcvik k vedení bojové činnosti.²⁰

1. tanková rota AZ byla v letech 2003 až 2004 přecvičena ve Vojenské akademii Vyškov. Při slavnostním ukončení výcviku obdržela rota od Nadace pozemního vojska AČR prapor, který byl dekorován stuhou Československé obce legionářské. 1. tanková rota se tak stala standardizovanou součástí 73. tankového praporu v Přáslavicích a prochází přípravou a výcvikem jako jeho plnohodnotná součást.

¹⁹ Srov. KUTHAN, P. *Aktivní záloha*, str. 16 - 23.

²⁰ Srov. Tamtéž, str. 16 - 23.

V době, kdy se dolad'ovaly věci spojené se vznikem jednotek aktivní zálohy, vznikaly i tradice těchto jednotek. Byly vytvářeny znaky, které si jednotlivé roty samy zvolily (schvalovalo je krajské vojenské velitelství ve spolupráci s Vojenským historickým ústavem AČR), některým rotám byly uděleny osobnostmi společenského života (často se jednalo o hejtmany jednotlivých krajů) i prapory. Jako historický patron jednotek aktivní zálohy byla vybrána osobnost hrdiny čs. domácího odboje v době druhé světové války – štábní kapitán Václav Morávek, člen odbojové skupiny Tří králů (Balabán, Mašín, Morávek). Na jeho počest byl dokonce vytvořen nový resortní řád *Čestný odznak štábního kapitána Václava Morávka*, jenž je udělován vojákům v záloze za přínos, organizaci a přípravu jednotek aktivní zálohy či výborné plnění úkolů při výcviku (příloha II.).

V roce 2005 se vlivem novelizace branného zákona č. 585/2004 Sb. název „Aktivní zálohy dobrovolné“ změnil na „Aktivní zálohy.“²¹

3.3 Materiální a finanční zabezpečení jednotek aktivní zálohy

V době konání vojenského cvičení byla výstroj vojákům vždy zapůjčena na dobu trvání tohoto cvičení. Jelikož však s tím byla spojena zdlouhavá administrativa a v podstatě ztráta času na úkor samotného cvičení, bylo rozhodnuto, že i vojákům v záloze bude poskytnuta výstroj do jejich osobní péče. S vojáky tedy byla sepsána smlouva o výpůjčce, na jejímž základě byl každému vojákovi poskytnut komplet uniformy vzor 95 s počty kusů částí výstroje a doplňky dle předpisu ještě z doby trvání povinné základní vojenské služby.

Každý příslušník aktivní zálohy má nárok na odměnu ve výši 500,- Kč za každý měsíc, po který je v aktivní záloze zařazen. Tato odměna je vyplácena zpětně, tedy po splnění a uplynutí tohoto ročního období a částka ve výši 6.000,- Kč je vyplácena jednorázově. Tyto odměny jsou vypláceny příslušným krajským vojenským velitelstvím.

Každý příslušník aktivní zálohy má taktéž nárok na náhradu ušlé mzdy za dobu, kterou stráví na vojenském cvičení. U zaměstnanců tato náhrada vychází z jejich průměrné hodinové mzdy, u osob samostatně výdělečně činných se vychází z průměrného příjmu dle daňového přiznání.

Uvolňování zaměstnanců zaměstnavatelem na povinná cvičení je stále jedním ze zatím nevyřešených problémů a je zcela na libovůli zaměstnavatele, zda svého zaměstnance na tato cvičení uvolní (opora v zákoníku práce není zcela relevantní). Do budoucna se plánuje daňové zvýhodnění zaměstnavatelů, jenž své zaměstnance uvolní,

²¹ Srov. KUTHAN, P. *Aktivní záloha*, str. 16 - 23.

ale tento návrh zatím v rámci jednání Ministerstva obrany a Ministerstva financí schválen nebyl.

Při povolání vojáka aktivní zálohy na povinné cvičení má tento nárok na proplacení jízdného do místa určení nástupu na toto cvičení a zpět do místa svého bydliště. Tyto výdaje se však vztahují pouze na jízdné autobusem nebo nejnižší třídu vlaku.²²

Voják aktivní zálohy má při povolání na povinné vojenské cvičení nárok na poměrnou část dvojnásobného základního měsíčního služného podle dosažené hodnosti. Jedná se např. o částku 550,- Kč pro vojína, 900,- Kč pro rotmistra a 1.450,- Kč pro kapitána.²³

²² Srov. KUTHAN, P. *Aktivní záloha*, str. 24 - 26.

²³ Srov. *Ministerstvo obrany* [online]. Praha: MO, © 2004 [cit. 2014-11-23]. Dostupné na WWW: <<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id7239>>.

4 Činnost aktivní zálohy

Bílá kniha o obraně České republiky, která se zabývá otázkami vývoje zálohy ozbrojených sil, dokument z roku 2011, ve svém obsahu deklaruje, že činnosti aktivní zálohy budou neustále přibližovány a přizpůsobovány úkolům a potřebám ozbrojených sil České republiky. Cílem tak je, aby měla naše země k dispozici dostatečně připravené vojáky v záloze, kteří budou schopni v případě potřeby adekvátně doplnit profesionální útvary armády.²⁴

Výcvik těchto jednotek byl stanoven v rozsahu 18 dní za rok, později 21 dní. U 1. tankové roty a mechanizované „roty Z“ probíhala, a stále probíhají, cvičení zcela standardně, jelikož, jak bylo již zmíněno, jejich cvičení probíhají v rámci cvičení jiných útvarů profesionálních jednotek. U pěších rot nebylo zpočátku zcela jasné, jakým způsobem bude výcvik probíhat. Vyvstal zde problém i s obsazováním velitelských pozic, jelikož dobrovolníci málokdy splňovali kritéria nastavená velením. Mnoho dobrovolníků tak muselo absolvovat rozličné kurzy, aby si doplnili vzdělání a byli pro velení jednotce kompetentní. Tyto kurzy pak probíhaly v rámci Ředitelství výcviku a doktrín ve Vyškově. I začátek těchto kurzů byl jaksí rozpačitý, což se pochopitelně promítlo i do organizace samotného výcviku, samotných cvičení. Tato cvičení probíhala většinou pouze z dosavadní praxe a zkušeností velitelů. Cvičení byla dosti improvizovaná, což posléze vedlo k vytvoření přesného plánu výcviku pěších rot aktivní zálohy v tříletém cyklu.

V tomto plánu byla přesně stanovena činnost, která byla rozdělena do tří fází. První rok se měly jednotky věnovat své specializaci, druhý rok by došlo k secvičení v rámci družstva a třetí rok by se cvičení konalo v rámci celé čety. Během tohoto prvního tříletého období se značně zvýšily i schopnosti a zkušenosti velitelů, nicméně při třetím období, kdy mělo dojít ke spojení všech družstev a k secvičení v rámci celé čety, byly rozdíly mezi jednotlivými družstvy markantní, což bylo právě vlivem jejich velení. Toto se stále potýkalo se svými kompetencemi, nedostatkem organizačních schopností aj.

Základním cílem výcviku pěších rot aktivní zálohy bylo především vytvoření kvalitní zálohy schopné zasáhnout při ohrožení státu či válečného stavu, a to např. střežení budov důležitých pro obranu státu, tak i jejich příprava pro řešení rozmanitých krizových situací (např. povodně, sněhové kalamity, požáry aj.). Tato příprava se v budoucnu ukázala jako velice účinná a přínosná, jelikož právě vojáci zařazení do pěších rot aktivní zálohy se svou činností podíleli na likvidaci škod způsobených povodněmi na našem území v letech 2002 a 2006 a v letech 2004 a 2005 při odstraňování následků živelných pohrom ve slovenských Tatrách.

Roty aktivní zálohy se po svém vzniku začaly zapojovat do „chodu“ armády a došlo tak i k postupnému prolínání s jednotkami profesionálních vojáků, kdy se např. účastnili soutěží, které byly v rámci armády realizovány. Jedná se například o střelecké

²⁴ Srov. *Bílá kniha o obraně České republiky*, 2011, str. 109.

soutěže, ve kterých se dokonce vojáci aktivní zálohy umisťovali na předních příčkách, což opět svědčí o jejich kvalitní přípravě. Profesionální vojáci se těchto akcí zúčastňují v rámci své profese, kdežto vojáci aktivní zálohy se zúčastňují zcela dobrovolně, a jelikož jejich účast není povinná, jsou takové akce zcela v režii jejich volného času i jejich finančních prostředků (jízdné, startovné aj.).

Jednotky aktivní zálohy se vůbec poprvé veřejnosti představily na jaře roku 2004 v rámci Dne pozemního vojska na akci zvané „Bahna.“ S krátkou samostatnou ukázkou své činnosti zde vystoupili příslušníci 1. tankové roty. V dalších letech se tato úspěšná rota aktivní zálohy zapojuje již pravidelně do činnosti profesionálních armádních jednotek, jak tankových, tak i mechanizovaných, a podílí se na ukázkách výcviku Společných sil Armády ČR jako naprosto plnohodnotná jednotka. Stejně tak jako se úspěšně představila 1. tanková rota aktivní zálohy, tak se začaly prezentovat i některé jednotky pěší roty. Tyto se zapojily např. do výcviku studijní skupiny „Commando“ z Univerzity obrany Brno, která se podílela na přípravách tří kontingentů Vojenské policie do zahraniční mise v Iráku.²⁵

V lednu 2013 vláda schválila Koncepti aktivní zálohy, která se stala komplexním a z dlouhodobého hlediska efektivním řešením tvorby a přípravy aktivní zálohy. Z této vyplývá, že zaměstnavatelům, kteří uvolňují své zaměstnance na povinná cvičení či při mimořádných událostech, bude stát tyto výdaje v budoucnu kompenzovat.

Objevuje se zde také tolik důležité propojení aktivní zálohy s profesionální armádou, jelikož aktivní zálohy tak budou plnohodnotnou náhradou profesionálních složek armády, k čemuž jim bude poskytnut dostatečný výcvik a umožněno rozšíření specializací.²⁶

Jednotlivá cvičení jsou pečlivě plánována a dochází při nich především k důslednému nácviku potřebných dovedností a schopností, rozšiřování znalostí, aby právě tito vojáci byli schopni naplnit svůj cíl, význam, a byli tak plnohodnotnou náhradou profesionálních vojáků. Při cvičení dochází jednak k přípravě teoretické, jednak praktické. Stěžejní náplň je tvořena tzv. vojenskými předměty, kterými jsou především taktická, střelecká, zdravotnická a tělesná příprava. Kromě získávání znalostí a dovedností z těchto oblastí je důležitá fyzická kondice.²⁷

²⁵ Srov. KUTHAN, P. *Aktivní záloha*, str. 26 - 30.

²⁶ Srov. *Ministerstvo obrany* [online]. Praha: MO, © 2004 [cit. 2014-11-23]. Dostupné na WWW: <<http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/vlada-cr-schvalila-koncepci-aktivni-zalohy-a-koncepci-mobilizace-79042/>>.

²⁷ Srov. Základní informace pro vojáky v aktivní záloze, 2014, s. 5.

5 Struktura aktivní zálohy

„V rámci stanoveného celkového limitu 3.000 vojáků v aktivní záloze je tabulkami počtů skutečně plánováno 2.955 těchto vojáků u 48 jednotek. K 31. květnu 2007 bylo u krajských vojenských velitelství registrováno 1.089 vojáků v aktivní záloze, což činilo 36,8 % plánovaných počtů.“²⁸

Celkový počet příslušníků aktivní zálohy byl v roce 2010 - 1.070 osob.²⁹

Personální naplněnost pěších rot se v průběhu let 2004 až 2007 pohybovala průměrně zhruba kolem 50 %. Některé roty byly obsazeny i z 80 %, některé však neměly personální obsazení ani 50 %.

Tento podstav byl zapříčiněn především odlivem těch vojáků, kteří nesplňovali zdravotní či jiné požadavky pro výkon této činnosti, dále těch, kteří museli odejít z osobních a rodinných důvodů, ale i těch, jejichž zaměstnavatel je odmítl na pravidelná cvičení uvolňovat.

Příchod nových dobrovolníků byl a stále je velmi pozvolný. Toto bylo navíc ztíženo skutečností, že vstupní zdravotní prohlídky ve vojenské nemocnici byly po dlouhou dobu naprosto identické pro vojáky profesionální i vojáky aktivní zálohy bez ohledu na fakt, zda se jedná o profesionálního vojáka či „pouze“ vojáka aktivní zálohy. Po žádostech mnoha velitelů jednotek aktivní zálohy tak došlo k částečnému zmírnění těchto kritérií právě pro vojáky aktivní zálohy.³⁰

Podle statistických údajů se průměrný věk příslušníka aktivní zálohy pohyboval v letech 2006 až 2007 kolem 36 let.³¹

Kromě již zmíněných jednotek byl zájem i o další vojenská odvětví a na základě těchto žádostí došlo ke vzniku dalších jednotek aktivní zálohy. V červenci roku 2005 vznikla u tankového praporu v Přáslavicích mechanizovaná rota, v Bechyni vznikla pontonová a ženíjní mostní rota a v Grabštejně bylo vytvořeno družstvo psovodů.

Vojenská policie se rozhodla využít potenciálu aktivní zálohy a vytvořila si tak svou vlastní zálohu, pro kterou v roce 2006 vznikly tři prapory aktivní zálohy teritoriálních sil Vojenské policie (Tábor, Stará Boleslav, Olomouc). Aktivní záloha Vojenské policie měla již za sebou krátkou historii, neboť v minulosti již cvičení pro dobrovolníky probíhala, ale v rámci reorganizace byl tento počín přerušeno, a tak i pro vojenskou policii skýtal vznik aktivní zálohy nové možnosti, jak těchto dobrovolníků

²⁸ VLČEK, B., Aktivní záloha ozbrojených sil České republiky. *Vojenské rozhledy*, 2007, roč. 16, č. 4, s. 69.

²⁹ Srov. Bílá kniha o obraně České republiky, 2011, str. 109.

³⁰ Srov. KUTHAN, P. *Aktivní záloha*, str. 31 - 32.

³¹ Srov. VLČEK, B., Aktivní záloha ozbrojených sil České republiky. *Vojenské rozhledy*, 2007, roč. 16, č. 4, s. 69.

využít. Tyto jednotky se pak účastní i zahraničních vojenských misí a plní specifické úkoly vyplývající z jejich funkce. Vojenská policie v tomto případě však vyžadovala z řad vojáků aktivní zálohy pouze zkušené důstojníky a praporčíky, což mělo negativní dopad na některé stávající jednotky, jelikož to znamenalo odliv některých důstojníků z jejich řad, a to mělo samozřejmě negativní dopad na fungování celé jednotky.

V červnu 2006 v rámci tzv. „*Hvězdicového pochodu Tří králů*“ byla tehdejším náčelníkem generálního štábu gen. Štefkou prezentována myšlenka vzniku nových jednotek aktivní zálohy přímo v rámci některých útvarů Armády ČR. Očekávalo se, že tyto nově vzniklé jednotky budou pouze ve formě čtyř či menších seskupení, nikoli hned velikosti roty. K jejich vytvoření mělo dojít ke dni 01.07.2007, kdy by již, kromě dosavadních 14 pěších rot aktivní zálohy příslušných krajských vojenských velitelství, tankové roty v Přáslavicích, „roty Z“ v Prostějově, tři rámcových praporů aktivní zálohy u Vojenské policie, pontonové roty, ženijní mostní roty v Bechyni a družstva psovodů v Grabštejně, vznikly jednotky uvedené v příloze III.³²

Fakticky však ke dni 01.07.2007 vznikly z těchto uvedených jednotek pouze jednotky aktivní zálohy u mechanizovaných praporů a průzkumná četa aktivní zálohy u 102. průzkumného praporu v Prostějově. Vznik těchto jednotek byl ovlivněn především velkým zájmem o službu v těchto útvarech.³³ Nicméně jednotky, které nakonec nevznikly, jelikož nebyly personálně naplněny, poukazují na skutečnost, že nabídka činností, pro které může být aktivní záloha použita, je velice rozmanitá.

Dne 09.01.2008 došlo k jednání náčelníka generálního štábu genpor. Picka s veliteli jednotlivých složek profesionální armády. Tématem jejich jednání byla mj. i otázka budoucnosti aktivní zálohy. Velkým problémem se jevila velice nízká naplněnost jednotlivých složek aktivní zálohy a bylo tedy rozhodnuto o snížení celkového počtu jednotek aktivní zálohy z plánovaných 46 jednotek na 25.

V rámci výsledných 25 jednotek aktivní zálohy je celkový počet míst 2.359. Po této reorganizaci tedy i nadále zůstávají tyto jednotky: Průzkumná četa aktivní zálohy (při 102. pzpr. Prostějov), Mechanizovaná četa aktivní zálohy (při 41. mpr. Žatec), Mechanizovaná četa aktivní zálohy (při 72. mpr. Přáslavice), 1. tanková rota „Československých legií“ (při 73. tpr. Přáslavice), Rota Z (při 601. skss. Prostějov), 14 pěších krajských rot (při krajských vojenských velitelstvích), Záchranná četa aktivní zálohy (při 154. zpr. Rakovník), Záchranná četa aktivní zálohy (při 156. zpr. Olomouc), Jednotka aktivní zálohy u Velitelství Vojenské policie Tábor, Jednotka aktivní zálohy u Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav, Jednotka aktivní zálohy u Velitelství Vojenské policie Olomouc, Skupina vojenských kaplanů (při Posádkovém velitelství Praha). Celkový počet příslušníků aktivní zálohy v uvedených jednotkách byl k 01.07.2011 - 1.149 osob.³⁴

³² Srov. KUTHAN, P. *Aktivní záloha*, str. 35.

³³ Srov. Tamtéž, str. 33 - 35.

³⁴ Srov. BURIAN T., *Aktivní záložník v české realitě*, 2012, s. 49.

6 Vlastní šetření

6.1 Záměr šetření

Výzkumnou sondou bych chtěla zjistit, jakým způsobem ovlivňuje příslušnost k aktivní záloze osobní život a volný čas jejích členů, jaká je jejich motivace k účasti v aktivní záloze a jaký je celkový přínos této dobrovolné činnosti pro ně samotné, pro jejich rodiny a pro stát.

Ve své práci jsem si zvolila 3 výzkumné předpoklady:

- 1) Příslušnost k aktivní záloze má jednoznačně kladný vliv na osobní život a volný čas jejích členů.
- 2) Motivací k účasti v aktivní záloze je především vlastenectví.
- 3) Celkový přínos aktivní zálohy je pozitivní.

6.2 Popis výzkumného vzorku a použitá metoda a technika

Celkově bylo osloveno 30 vojáků v aktivní záloze zařazených k 73. tankovému praporu Přáslavice, 1. tanková rota aktivní zálohy Československých legií, avšak dotazníků pro práci bylo využitelných pouze 20, což je tedy celkový počet respondentů. Respondenti byli výhradně muži (otázka č. 1), jelikož v uvedené rotě nejsou zařazeny žádné ženy. V dotazníku byly identifikační otázky č. 1, 2, 3, 4, 5.

Otázka č. 2 – Věk

Věk	Počet odpovědí	%
do 20 let	0	0
21 – 30 let	3	15
31 – 45 let	8	40
46 – 60 let	9	45

Z uvedené tabulky je zřejmé věkové složení účastníků. Jednoznačně převládají muži starší 31 let, tedy jsem tuto informaci vyhodnotila jako stav, kdy se aktivní zálohy zúčastňují muži, kteří se ještě v minulosti mohli zúčastnit povinné vojenské služby a účastí v aktivní záloze jakoby na tento stav navazují. Mladší muži mají výrazně nižší podíl na účasti, což je podle mého názoru dáno právě tím, že povinnou vojenskou službu neabsolvovali, tedy nemají k tomuto prostředí žádný vztah. Nejvíce je zastoupena skupina mužů ve věku 46 až 60 let, mužů, jejichž vztah je k této činnosti trvalého a dlouhodobého charakteru. Aktivní záloha vznikla v roce 1999, a tedy letos zde budou působit celkem 16 let, což svědčí o jejich dlouhodobém zájmu.

Otázka č. 3 – Rodinný stav

Stav	Počet odpovědí	%
svobodný	5	25
ženatý	8	40
rozvedený	7	35
vdovec	0	0

Tato tabulka poukazuje na rodinný stav příslušníků aktivní zálohy, kdy je počet svobodných, ženatých a rozvedených vcelku vyrovnaný. Nejvíce jsou zastoupení ženatí respondenti, z čehož můžeme dovodit, že jejich partnerky jsou k této činnosti tolerantní.

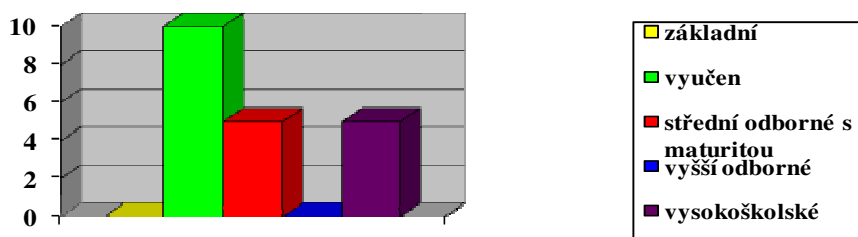
Otázka č. 4 – Počet dětí

Počet dětí	Počet odpovědí	%
žádné	5	25
1 – 2	12	60
3 a více	3	15

Z uvedených výsledků vyplynulo, že tři čtvrtiny respondentů mají děti, přičemž jedno a dvě děti má 12 respondentů, 3 a více dětí mají tři respondenti a 5 respondentů je bezdětných.

Otázka č. 5 – Nejvyšší dosažené vzdělání

Nejvyšší dosažené vzdělání	Počet odpovědí	%
základní	0	0
vyučen	10	50
střední odborné s maturitou	5	25
vyšší odborné	0	0
vysokoškolské	5	25

Z této tabulky vyplývá, že 10 dotázaných respondentů je vyučených, 5 dokončilo vzdělání na střední škole maturitní zkouškou a 5 respondentů dosáhlo vysokoškolského vzdělání. Tedy je převaha respondentů s výučním listem. Domnívám se, že dosažené vzdělání prozatím nesehrává žádnou roli, účastníci nejsou nijak privilegováni výší svého vzdělání (v budoucnu se však počítá s tím, že všichni velitelé rot a čet budou muset mít vysokoškolské vzdělání).

Jako metoda bylo zvoleno dotazování a jako technika sběru dat byl zvolen dotazník. Dotazník je velice rozšířenou technikou sběru dat, neboť na základě připravených otázek lze získat velké množství informací od velkého množství respondentů.

Otázky v dotazníku byly zvoleny tak, abychom zjistili, zda se potvrdí naše zvolené výzkumné předpoklady. Otázky dotazníku byly zvoleny uzavřené a polouzavřené.

6.3 Vlastní šetření, evaluace zjištěných výsledků a vyhodnocení předpokladů

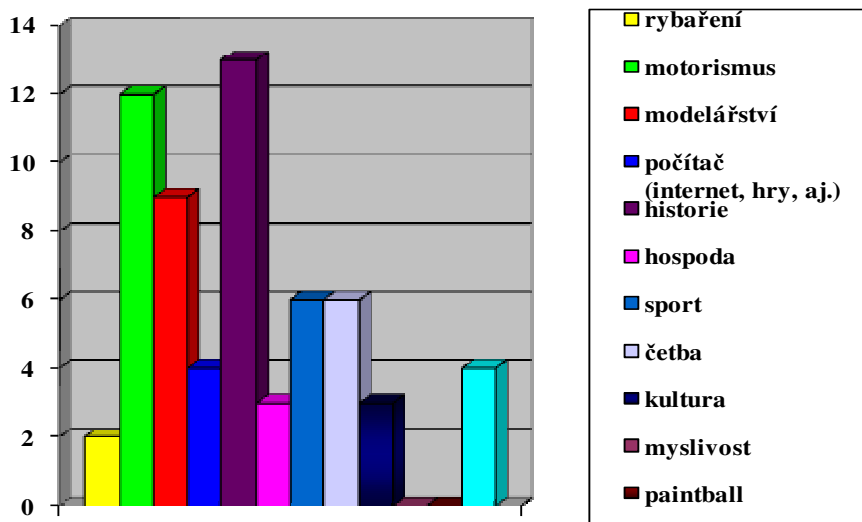
6.3.1 Výzkumný předpoklad č. 1

Příslušnost k aktivní záloze má jednoznačně kladný vliv na osobní život a volný čas jejích členů.

Tento předpoklad jsem vyhodnocovala z otázek č. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 19, 20 a 21.

Otázka č. 6 – Jaké byly Vaše zájmy před vstupem do AZ?

Zájmy před vstupem do AZ	Počet odpovědí
rybaření	2
motorismus	12
modelářství	9
počítač (internet, hry, aj.)	4
historie	13
hospoda	3
sport	6
četba	6
kultura	3
myslivost	0
paintball	0
jiné	4
práce	1
hasiči	1
florbal	1
vojenská technika	1
zbraně	1

Z uvedené tabulky a následného grafu je zřejmé zastoupení zájmů respondentů, kterým se věnovali před vstupem do aktivní zálohy. Jednoznačně dominují historie, motorismus a modelářství.

Zájmy uvedené respondenty jako „jiné,“ jsou další zájmy, kterým se respondenti před vstupem do aktivní zálohy věnovali a které nebyly v nabídce zahrnuty.

Zájmy uvedené v tabulce bych souhrnně označila jako zájmy „výhradně mužské.“

Otázka č. 7 – Ovlivnila AZ Vaše současné zájmy?

	Počet odpovědí	%
ne	18	90
ano, v čem	2	10
zájem o republiku	1	
historie	1	
armáda	1	
ČSOL	1	

Z těchto výsledků je zcela zřejmé, že se respondenti domnívají, že aktivní záloha jejich současné zájmy nijak neovlivnila. Pouze 2 respondenti uvedli, že jejich zájmy ovlivnila, a to o zájem o republiku, historii, armádu a Československou obec legionářskou.

Otázka č. 8 – Změnily se Vaše zájmy po vstupu do AZ?

	Počet odpovědí	%
ne	16	80
ano, zajímám se o	4	20
dějiny	3	
techniku	2	
modelářství	0	
sběratelství	0	
sport	0	
zbraně	4	
jiné	0	

Tato tabulka informuje, v čem se změnily zájmy respondentů po vstupu do AZ. Pouze čtyři respondenti uvedli, že se jejich zájmy změnila, a jak vyplynulo z jejich odpovědí, došlo k rozvoji jejich zájmů ve třech oblastech. Z tohoto lze dovodit, že jejich působením v aktivní záloze a s tím spojené získávání nových znalostí a dovedností se jejich zájmy rozšířily o tyto uvedené oblasti, což jsou především zbraně a technika.

Otázka č. 9 – Pociťujete nějaká negativa v souvislosti s účastí v AZ?

	Počet odpovědí	%
ne, nepociťuji	19	95
ano, v čem	1	5
časová náročnost cvičení	1	

Naprostá většina, tedy 19 dotázaných respondentů, nepociťuje žádná negativa spojená s účastí v aktivní záloze. Pouze jeden respondent odpověděl, že negativum spatřuje v časové náročnosti cvičení. Uvedené výsledky jsem očekávala, jelikož se respondenti účastní dobrovolně.

Otázka č. 10 – Jaký postoj zaujímá k AZ Vaše rodina (partnerka, děti, rodiče)?

	Počet odpovědí	%
pozitivní, v čem	2	10
hrdost	1	
výlety	1	
neutrální	18	90
negativní, v čem	0	0

Z této tabulky vyplývá, že naprostá většina, v tomto případě 18 dotazovaných respondentů, je přesvědčeno, že jejich rodina zaujímá k účasti v aktivní záloze neutrální postoj. Dva respondenti se domnívají, že jejich rodina zaujímá pozitivní postoj, který spočívá v hrdosti na ně a výletům, které vlivem aktivní zálohy absolvují, což může být právě spojené s jejich novými zájmy, jako jsou např. dějiny. Nikdo z dotazovaných si nemyslí, že by jejich rodina zaujímala k AZ postoj negativní.

Otázka č. 11 – Jaký postoj zaujímá k AZ Váš zaměstnavatel?

	Počet odpovědí	%
nemám zaměstnavatele	3	15
pozitivní, v čem	3	15
zájem o AZ	1	
vlastnosti vojáka	1	
víc práce pro střídače	1	
neutrální	13	65
negativní, v čem	1	5
působím problém	1	

Z této tabulky vyplývá, že celkem 17 dotazovaných respondentů je zaměstnaných, přičemž se ve 13 případech domnívají, že jejich zaměstnavatel zaujímá k účasti v AZ svých zaměstnanců neutrální postoj, 3 z nich pozitivní, přičemž se sami o AZ zajímají, spatřují pozitivní přínos ve vlastnostech vojáka, jako je např. pracovitost a dále také spatřují pozitivum ve skutečnosti, že pokud se zaměstnanec účastní cvičení, má tím pádem více práce pro ostatní zaměstnance (střídače). Jeden zaměstnavatel zaujímá podle jednoho dotazovaného respondenta k jeho účasti v AZ negativní postoj, který tento respondent v dotazníku označil doslova: „Působím problém.“ Zbylí 3 respondenti nemají zaměstnavatele.

Otázka č. 12 – Jaký postoj zaujímá k AZ Vaše okolí (přátelé, sousedé, apod.)?

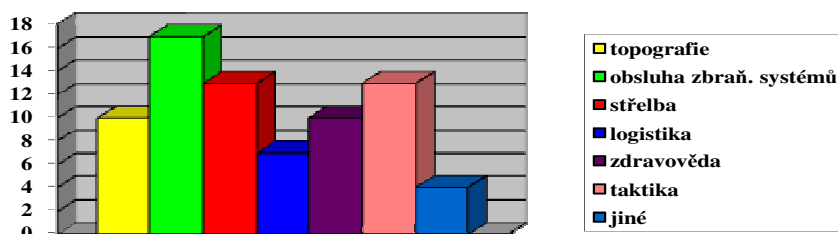
	Počet odpovědí	%
pozitivní, v čem	4	20
respekt	1	
podpora	1	
výjimečnost	1	
lepší balení holek	1	
dosažení ideálů	1	
neutrální	16	80
negativní, v čem	0	0

Z uvedených výsledků vyplynulo, že 16 respondentů se domnívá, že jejich okolí, což zahrnuje přátele, sousedy aj., zaujímá postoj k AZ neutrální, nikdo z okolí respondentů si nemyslí, že by někdo z okolí zaujímal k tomuto negativní postoj a 4 respondenti vnímají od svého okolí pozitivní postoj, který je vyjádřen těmito respondenty jako respekt, podpora, výjimečnost, lepší „balení“ holek a dosažení ideálů.

Otázka č. 13 – Musíte kvůli AZ získávat nové znalosti, schopnosti a dovednosti?

	Počet odpovědí	%
Ne, nemusím	2	10
Ano, v čem	18	90
topografie	10	
obsluha zbraň. systémů	17	
střelba	13	
logistika	7	
zdravověda	10	
taktika	13	
jiné:	4	
řízení techniky	1	
houževnatost	1	
sebedůvěra	1	
psychologie	1	

Pouze dva dotázaní respondenti na uvedenou otázku odpověděli, že kvůli AZ nemusejí získávat nové znalosti, schopnosti a dovednosti. Tedy naprostá většina se shodla na skutečnosti, že pro své působení v aktivní záloze musí získávat nové znalosti, schopnosti a dovednosti. Z následného grafu vyplývá, které z těchto musí nejčastěji účastníci aktivní zálohy získávat.

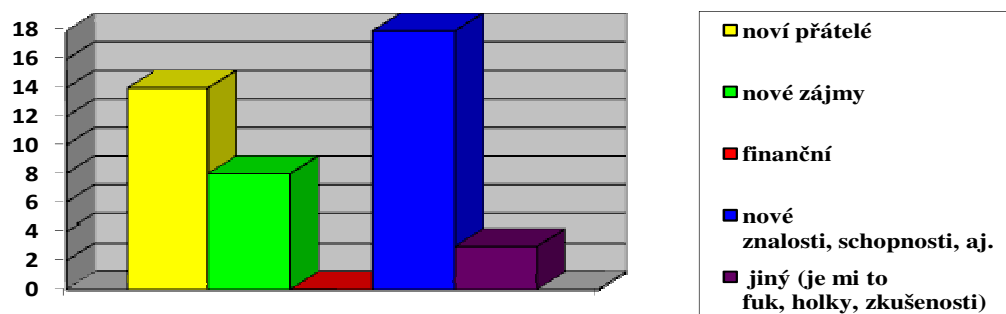

Z dalšího zjišťování vyplynulo, že čtyři respondenti museli, kromě již uvedených znalostí, schopností a dovedností, pracovat na zvýšení povědomí o řízení techniky, znalostí v oboru psychologie, zapracovat na své houževnatosti a sebedůvěře.

Otázka č. 19 – Je pro Vás AZ přínosem?

	Počet odpovědí	%
ne, není	0	0
ano, v čem	20	100
noví přátelé	14	
nové zájmy	8	
finanční	0	
nové znalosti, aj.	18	
jiný:	3	
je mi to fuk	1	
holky	1	
zkušenosti	1	

Z uvedené tabulky je jednoznačné, že AZ je pro dotazované respondenty jednoznačným přínosem. Nikdo z dotazovaných neuvedl, že by ho tato činnost nijak neobohatila. Následující graf uvádí, v čem daný přínos respondenti spatřují.

Jako největší přínos respondenti označují získávání nových znalostí a schopností, hned za tímto přínosem se objevují nová přátelství, která zde mezi účastníky vznikají. Na třetím místě jsou nové zájmy, a v neposlední řadě se zde objevují zkušenosti, holky a jednomu respondentovi „je to fuk.“ Finanční přínos jako osobní přínos ne zvolil nikdo.

Otázka č. 20 – Je AZ přínosem pro Vaši rodinu?

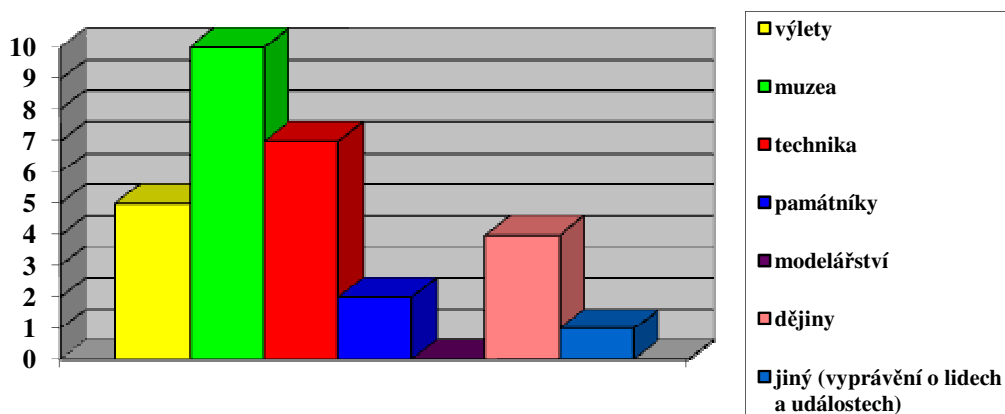
	Počet odpovědí	%
ne, není	5	25
nevím, nepozoruji to	12	60
ano, v čem	3	15
noví přátelé	2	
nové zájmy	1	
finanční	0	
jiný:	1	
příklad pro syna	1	

Tyto výsledky znázorňují, že se respondenti domnívají, že aktivní záloha nemá na jejich rodinu velký vliv. 12 respondentů si není vědomo žádného přínosu, žádný přínos nepozorují. 5 respondentů se domnívá, že aktivní záloha nemá pro jejich rodinu žádný přínos. Pouze 3 respondenti uvedli, že si myslí, že aktivní záloha je pro rodinu přínosem. Tito 3 respondenti spatřují přínos pro jejich rodinu v získání nových přátel a nových zájmů, jeden respondent uvedl jako pozitivní přínos, že je vzorem pro syna.

Otázka č. 21 – Projevuje Vaše rodina zájem o AZ (či vojenství obecně)?

	Počet odpovědí	%
ne, neprojevuje	8	40
ano, v čem	12	60
výlety	5	
muzea	10	
technika	7	
památníky	2	
modelářství	0	
dějiny	4	
jiný:	1	
vyprávění o lidech a událostech	1	

Z uvedené tabulky je patrné, že rodinní příslušníci, dle respondentů, projevují zájem o AZ či vojenství obecně ve dvanácti případech. V následujícím grafu je znázorněno, v jakém smyslu se o tyto aktivity rodinní příslušníci zajímají. 8 respondentů vnímá nezájem rodiny o AZ.

Vyhodnocení předpokladu č. 1:

Vzhledem k výše uvedeným výsledkům jsem dospěla k závěru, že se tento předpoklad u zkoumané skupiny respondentů potvrdil. Na jednu stranu sice většina respondentů na otázky týkající se zájmů a jejich změny související se vstupem do AZ odpovědělo negativně, že účast v AZ jejich zájmy neovlivnila, avšak jejich účast v AZ je povšechně vnímána neutrálně či pozitivně. Že by byla AZ vnímána negativně zaměstnavatelem, se domnívá pouze jeden respondent. Dalším důležitým závěrem v tomto předpokladu je skutečnost, že naprostá většina respondentů odpověděla, že v rámci svého působení v AZ musí získávat nové znalosti, schopnosti a dovednosti, a jak vyplynulo ze získaných výsledků, zahrnuje toto rozšiřování obzorů mnoho oblastí, tedy přínos v tomto směru je jednoznačný. Dalšími otázkami je tento závěr potvrzen, kdy odpověděli úplně všichni respondenti, že AZ chápou jako jednoznačně přínosnou činnost, stejně tak i jejich rodiny, pro které plyne z AZ nějaký přínos ve dvanácti případech, tedy v nadpoloviční většině.

6.3.2 Výzkumný předpoklad č. 2

Motivací k účasti v aktivní záloze je především vlastenectví.

Tento předpoklad jsem vyhodnocovala z otázek č. 14, 15, 16, 17 a 18.

Otázka č. 14 – Proč jste v AZ?

	Počet odpovědí
baví mě to	15
ze setrvačnosti	0
pozitivní přínos (noví přátelé, zájmy, aj.)	10
jiné:	4
vlastenectví	3
služba vlasti	1
kolektiv	1

Z této tabulky vyplynulo, že všichni dotázaní jsou v AZ z „pozitivních“ důvodů, kterými jsou především zájem o AZ a pozitivní přínos. Negativně laděnou odpověď „ze setrvačnosti“ nezvolil žádný respondent, což svědčí o stálém a trvalém entuziasmu pro tento zájem.

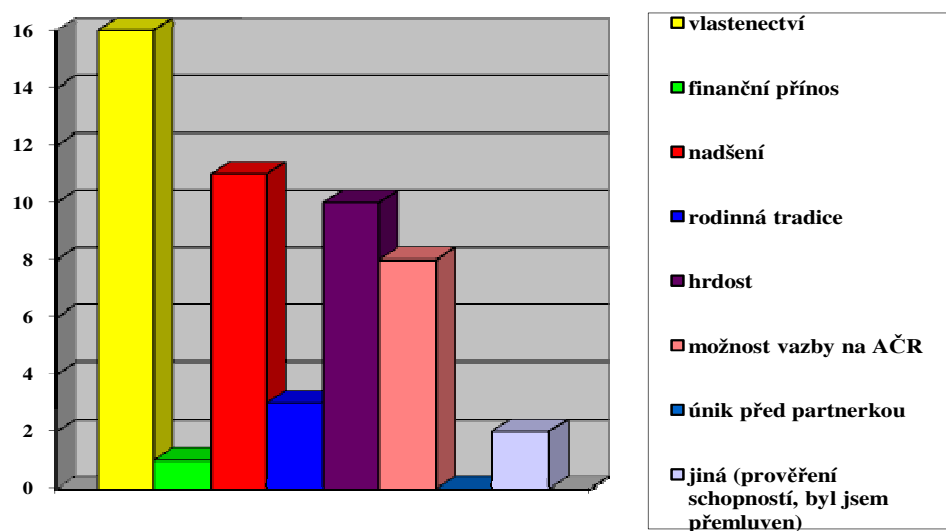
Otázka č. 15 – Co Vás jako první napadne, když se řekne „Česká republika“?

	Počet odpovědí	%
vlast	11	55
pěkný bordel	1	5
domov	1	5
jeden velký tunel	1	5
hloupí politici	1	5
Tatíček Masaryk	1	5
korupce	1	5
patriotismus	1	5
hokej	1	5
problém	1	5

V této otevřené otázce měli respondenti odpovědět, co je jako první napadne, když se řekne „Česká republika.“ Více jak polovina respondentů odpověděla, že je jako první napadne vlast. Zbylým devíti respondentům se při tomto vybavují ostatní vypsané možnosti, přičemž pěti z nich jako první „naskočí“ negativně laděný pojem. Domnívám se, že tato skupina respondentů vnímá Českou republiku v pozitivním smyslu, „běžná populace“ by na danou otázku, dle mého názoru, neodpovídala natolik pozitivně. Toto dle mého názoru svědčí opět o nasazení a motivaci účastníků.

Otázka č. 16 – Jaká byla Vaše motivace pro vstup do AZ?

	Počet odpovědí
vlastenectví	16
finanční přínos	1
nadšení	11
rodinná tradice	3
hrdost	10
možnost vazby na AČR	8
únik před partnerkou	0
jiná:	2
prověření schopností	1
byl jsem přemluven	1

Tento graf zcela přesvědčivě vyjadřuje, že hlavní motivací respondentů pro vstup do aktivní zálohy bylo vlastenectví, hrdost a nadšení.

Otázka č. 17 – Změnila se Vaše motivace po vstupu do AZ (současná motivace)?

	Počet odpovědí	%
ne, nezměnila	18	90
ano, změnila, v čem	2	10
větší nasazení	1	
sebekázeň	1	
úbytek nadšení	1	

Naprostá většina respondentů uvádí, že se jejich motivace po vstupu do AZ nijak nezměnila. Pouze dva respondenti uvedli, že se jejich motivace změnila, a to ve dvou případech pozitivně, což spočívá ve větším nasazení a zlepšení sebekázně a jeden respondent uvedl úbytek nadšení.

Otázka č. 18 – Jak dlouho od ukončení povinné vojenské služby jste vstoupil do AZ?

	Počet odpovědí	%
vůbec jsem ji neabsolvoval	3	15
do 10 let	5	25
11 – 15 let	5	25
16 – 20 let	2	10
21 a více let	5	25

Z uvedených výsledků vyplývá, že do aktivní zálohy vstoupili respondenti nejčastěji po jedenácti letech (12 respondentů) od ukončení povinné vojenské služby. 5 v rozmezí 11 až 15 let a 5 dokonce až po 21 a více letech po ukončení povinné vojenské služby, což svědčí o jejich blízkém vztahu k tomuto vojenskému prostředí.

Vyhodnocení předpokladu č. 2:

Na základě výše uvedeného se domnívám, že i druhý předpoklad se potvrdil, a vlastenectví je skutečně nejsilnějším motivačním prvkem k účasti v aktivní záloze.

Respondenti měli v této sérii otázek uvést, proč jsou v AZ, co je jako první napadne, když se řekne „Česká republika,“ jaká byla motivace respondentů pro vstup do AZ, zda se změnila motivace po vstupu do AZ a jak dlouho od ukončení povinné vojenské služby vstoupili do AZ. V reakcích na uvedené otázky se objevovaly převážně odpovědi pozitivního charakteru, jednoznačně převažovalo vlastenectví a entuziasmus.

6.3.3 Výzkumný předpoklad č. 3

Celkový přínos aktivní zálohy je pozitivní.

Tento předpoklad jsem vyhodnocovala z otázek č. 22, 23, 24, 25, 26, 27 a 28.

Otázka č. 22 – Jste ochotný podílet se jako AZ na odstraňování živelných pohrom?

	Počet odpovědí	%
ne, nejsem	0	0
ano, jsem	20	100

V této otázce všichni respondenti odpověděli, že jsou ochotni podílet se jako AZ na odstraňování živelných pohrom. Takový výsledek jsem očekávala, jelikož právě odstraňování následků živelných pohrom je jednou z činností, pro kterou jsou aktivní zálohy využívány.

Otázka č. 23 – Podílel jste se již na nějaké takové akci?

	Počet odpovědí	%
ano, byl jsem osloven a zapojil jsem se	8	40
ne, byl jsem osloven a nezapojil jsem se	0	0
ne, nebyl jsem osloven	12	60

Z této tabulky vyplynulo, že se do takových akcí zapojilo pouze 8 z oslovených respondentů. Z tohoto dovozují, že k tomuto došlo při povodních v roce 2002 a v té době bylo členy jen těchto osm respondentů. Zbýlých 12 respondentů přišlo do AZ až po roce 2002, a proto se domnívám, že uvedli, že se nezapojili, jelikož nebyli osloveni.

Otázka č. 24 – Domníváte se, že byste mohl jako AZ fungovat v rámci AČR jako plnohodnotný voják?

	Počet odpovědí	%
ne, nedomnívám	1	5
netroufám si odhadnout	9	45
ano, domnívám	10	50

Z těchto výsledků je zřejmé, že polovina dotázaných respondentů se domnívá, že by jako člen aktivní zálohy mohl fungovat v rámci armády jako plnohodnotný voják. Jeden respondent se domnívá, že by jako plnohodnotný voják v armádě fungovat nemohl, jedenáct respondentů si toto netroufá odhadnout. Domnívám se, že tento jejich postoj může být způsoben nízkou sebedůvěrou respondentů, či strachem z nedostatečné vycvičenosti a následného selhání v roli profesionálního vojáka.

Otázka č. 25 – Byl jste někdy jako AZ v situaci (pozici), že jste plnohodnotně zastoupil profesionálního vojáka?

	Počet odpovědí	%
ne, nebyl	17	85
ano, byl, v jaké	3	15
řidič	2	
v restauraci	1	

Z uvedené tabulky je zřejmé, že 17 respondentů nikdy nebylo v situaci, že by plnohodnotně zastoupilo profesionálního vojáka, ostatní 3 respondenti uvedli, že v takové situaci byli. Dva z nich plnohodnotně zastoupili řidiče, jeden respondent uvedl, že k takovému zastoupení došlo v „restauraci,“ což však nelze posuzovat jako relevantní odpověď. Nic to však nemění na skutečnosti, že naprostá většina respondentů nikdy v takové situaci nebyla.

Otázka č. 26 – Myslíte si, že současné velení využívá AZ dostatečně?

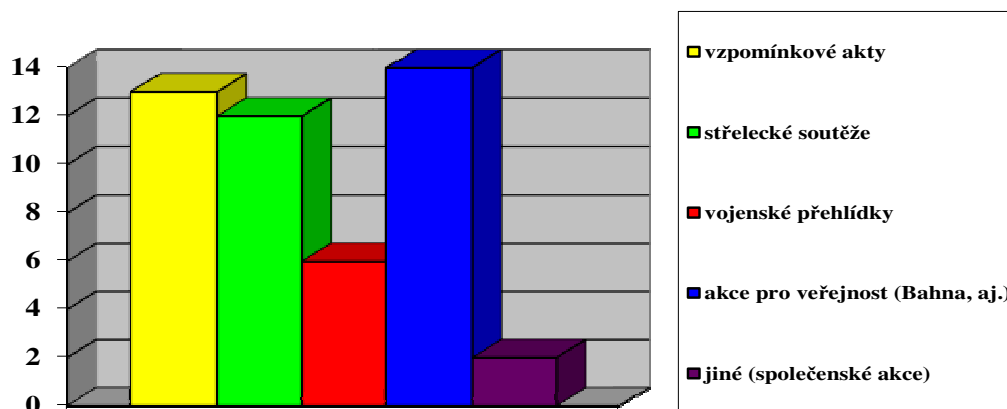
	Počet odpovědí	%
ne, nemyslím	7	35
netroufám si odhadnout	12	60
ano, myslím	1	5

Z uvedených výsledků vyplývá, že více jak polovina dotázaných si netroufá odhadnout, zda velení využívá AZ dostatečně. Tento výsledek je dle mého názoru vcelku překvapivý, jelikož těchto 12 respondentů vlastně nedokáže určit svou úlohu jako aktivní zálohy v rámci celé armády. Pouze jeden respondent si myslí, že jsou členové aktivní zálohy využiti dostatečně a sedm respondentů se domnívá, že má dostatečný potenciál, který však není ze strany velení dostatečně využit. Z těchto výsledků usuzují, že těchto osm respondentů zná úlohu aktivní zálohy pro AČR.

Otázka č. 27 – Zúčastňujete se akcí i mimo povinná cvičení AZ?

	Počet odpovědí	%
ne, nezúčastňuji	4	20
ano, zúčastňuji	16	80
vzpomínkové akty	13	
střelecké soutěže	12	
vojenské přehlídky	6	
akce pro veřejnost (Bahna, aj.)	14	
jiné:	1	
společenské akce	1	

Uvedené výsledky svědčí o aktivním zapojení se účastníků aktivní zálohy i do jiných akcí, které souvisejí s jejich aktivním zařazením a nejsou to přímo nařízená vojenská cvičení. Nadpoloviční většina se aktivně zapojuje do různých akcí, a jak vyplývá z následujícího grafu, mnoho z nich se účastní hned několika takových akcí. Neúčastní se pouze 4 respondenti, přičemž jeden z nich do dotazníku uvedl, že k tomu neměl možnost.

Otázka č. 28 – Myslíte si, že je AZ doceněna Armádou ČR?

	Počet odpovědí	%
ne, nemyslím	7	35
netroufám si odhadnout	8	40
ano, myslím	5	25

Z uvedené tabulky vyplývá, že pouze pět respondentů se domnívá, že je aktivní záloha naší armádou doceněna. Osm respondentů si toto netroufá odhadnout a sedm respondentů si myslí, že jejich potenciál není ze strany Armády ČR dostatečně doceněn.

Vyhodnocení předpokladu č. 3:

Z uvedených výsledků jsem dospěla k závěru, že i tento předpoklad se potvrdil, jelikož vojáci aktivní zálohy jsou využíváni při likvidaci následků živelných pohrom, aktivně se zúčastňují a podílejí na akcích, které sami neorganizují, podílí se jako aktivní členové. Respondenti se domnívají, že jejich činnost není plně doceněna Armádou ČR, jejíž jsou plnohodnotnou složkou, jelikož pouze dva respondenti se ocitli v situaci, kdy měli možnost profesionálního vojáka zastoupit. Domnívám se, že celkový přínos AZ je pozitivní, avšak ve využití potenciálu AZ jsou rezervy. Určitě by stálo za úvahu, poskytnout AZ větší prostor a využít beze zbytku nadšení těchto dobrovolných vojáků.

Závěr

Jak jsme si uvedli hned v úvodu, působení v aktivní záloze není běžná a zcela tradiční volnočasová aktivita. Lidé se ve svém volném čase věnují tolika rozmanitým činnostem, nabídka je nepřehledná a různě lákavá. Lidí, kteří svůj volný čas tráví ve vojenském výcvikovém prostoru, a to dobrovolně, je v dnešní době málo, ale přesto je spojuje mnoho aspektů. V první řadě je to morální hledisko, kdy vlastně využívají možnosti, jak se zapojit do obrany naší vlasti, našeho domova. Je to pro ně jistá prestiž a projev vlastenectví a národní hrdosti. Dalším takovým aspektem je skutečnost, že tyto lidi spojuje zájem o vojenskou tematiku, kdy se v rámci svých povinných cvičení, ale i mimo ně, setkávají s našimi nejvyššími vojenskými představiteli, seznamují se s technikou, tuto dokážou sami obsluhovat. Kdo může říci, že umí střílet z tanku nebo ho řídit? Lidé si platí adrenalinové zážitky, jejichž cena se pohybuje řádově v tisících, pro tyto vojáky je toto však naprosto běžné.

Dalším stmelujícím prvkem je skutečnost, že zde, jako asi ve všech podobně semknutých skupinách, vznikají pevná a nerozlučná přátelství. Tito lidé jsou spojeni silnými pouty, ať už se jedná o vzájemnou důvěru, kterou si musí navzájem projevovat, tak i společné zážitky, kterých by se jim v běžném životě nedostalo.

V současné době, době plné různých konfliktů, nás tato skutečnost nutí zamyslet se nad tím, kdyby nastala situace, že bude naše země do nějakého takového konfliktu zapojena. Naši profesionální vojáci jsou pro tyto situace vycvičení, vojáci aktivní zálohy se však v současné době do takových činností prozatím zapojit nemohou, jelikož jejich výcvik je doposud nedostatečný. Avšak naše republika se často potýká s následky přírodních živlů, a právě na pomoc spojenou s odstraňováním následků těchto pohrom jsou většinou vojáci aktivní zálohy povoláváni a zde se mohou realizovat. Je až dojemné, jak se lidé dokážou v těchto těžkých chvílích semknout a vzájemně si pomoci, a z pohledu vojáka aktivní zálohy zcela dobrovolně a v rámci svého volného času.

V naší práci jsme sice pracovali pouze s malým vzorkem respondentů, ale z pohledu struktury aktivní zálohy se jedná o téměř celou jednu rotu, ze které se zapojily dvě třetiny jejích členů. Získanými výsledky jsme si potvrdili, že aktivní záloha jako dobrovolná činnost je pro vojáky zařazené v této 1. tankové rotě aktivní zálohy Československých legií jednoznačně přínosnou aktivitou, a to nejen v oblasti mezilidských vztahů, ale také je obohacuje o nové znalosti, schopnosti a dovednosti, které v rámci povinných cvičení získávají a stále rozvíjejí. Naší sondou bylo zjištěno, že je přínosem i pro rodiny těchto vojáků, jelikož i rodina je ovlivněna tím, že její člen je v aktivní záloze. Nikdo z oslovených neuvedl, že by toto mělo pro rodinu nějaký negativní efekt, naopak, i rodina je v pozitivním smyslu aktivní zálohou ovlivněna. Bylo zjištěno, že hlavní motivací k účasti bylo vlastenectví a ani po vstupu do aktivní zálohy se tato motivace u naprosté většiny oslovených nezměnila. Domnívám se, že i poslední předpoklad se potvrdil, a to že celkový přínos aktivní zálohy je pozitivní. Prvním

předpokladem se potvrdilo, že příslušnost k aktivní záloze má jednoznačně kladný vliv na osobní život a volný čas jejích členů a tím třetím, že i celkový přínos aktivní zálohy je pozitivní. Oslovení vojáci, ač zatím sporadicky, jsou zapojováni do činností, ve kterých jsou užiteční a až jim jednou bude poskytnuto více prostoru a možností, využije se jejich potenciál a jejich činnost bude ještě přínosnější.

Domnívám se, že tato činnost je plnohodnotnou volnočasovou aktivitou, prospěšnou svým členům a celé společnosti. O velkých ambicích a entuziasmu k této činnosti svědčí skutečnost, že vlastně tito dobrovolníci svým úsilím dosáhli toho, že se aktivní záloha stala naprosto plnohodnotnou a právoplatnou složkou naší armády. Když se podíváme na cestu vývoje aktivní zálohy, stáli na jejím začátku pouze nadšenci pro tento koníček a dobrovolníci, kteří museli mnohé kompetentní osoby o smysluplnosti tohoto počínu přesvědčit. Jak vidno, úspěšně.

Seznam použitých zdrojů

BURIAN T., Diplomová práce, Aktivní záložník v české realitě, 2012.

KUTHAN, P. *Aktivní záloha*. Praha: Československá obec legionářská, 2010.

MUŽÍKOVÁ, G., Voják a normativní systémy. *Vojenské rozhledy*, 2007, roč. 16, č. 1.

VLČEK, B., Aktivní záloha ozbrojených sil České republiky. *Vojenské rozhledy*, 2007, roč. 16, č. 4.

Bílá kniha o obraně České republiky, 2011. ISBN 978-80-7278-564-3.

Slib a Kodex etiky vojáka z povolání a vojáka v aktivní záloze dobrovolné.

Základní informace pro vojáky v aktivní záloze, Ministerstvo obrany ČR, 2014.

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).

Krajské vojenské velitelství Praha [online]. Praha: © 2013 [cit. 2013-05-29]. Dostupné na WWW: <<http://www.aktivnizaloha.cz/rservice.php?akce=tisk&cislocclanku=2008080001>>.

Ministerstvo obrany [online]. Praha: MO, © 2004 [cit. 2014-11-23]. Dostupné na WWW: <<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=7238/>>.

Seznam příloh

Příloha I. – Přehled délky branné povinnosti a následná povinnost setrvat v záloze.

Příloha II. – Kopie udělení čestného odznaku štábního kapitána Václava Morávka.

Příloha III. – Nově vzniklé jednotky aktivní zálohy.

Příloha IV. – Dotazník.

Příloha I.

Rok	Branná povinnost	Povinnost setrvání v záloze
Do roku 1802	Doživotní vojenská služba	
1858	8 let	2 roky
1868	3 roky	7 let
1912	2 roky	-----
1920	14 měsíců	-----
1923	2 roky	-----
Krátce po roce 1923	18 měsíců	-----
30. léta	2 roky	Do 50 let
1949	2 roky	Do důchodového věku
1990	18 měsíců	Do 60 let
1993	1 rok	Do 60 let
2004	Zrušení branné povinnosti	Do 60 let

**Náčelník Generálního štábu
Armády České republiky**

uděluje

čestný odznak štábního kapitána Václava Morávka

rtn. v zál. Jaroslavu KOPECKÉMU

za výjimečné výsledky při plnění úkolů aktivní zálohy

V Praze dne 21. března 2013

generálporučík Ing. Petr PAVEL, M.A.

Příloha III.

3 mechanizované čety (dvě mechanizované čety v rámci 4. brigády rychlého nasazení u 41. mpr. v Žatci a 42. mpr. v Táboře a jedna mechanizovaná četa v rámci 7. mechanizované brigády u 72. mpr. v Přáslavicích)
1 výsadková mechanizovaná četa v rámci 43. mpr. v Chrudimi
1 minometná četa v Hranicích
1 palebná četa 152 mm ShKH v Jincích
1 protiletadlová raketová četa ve Strakoniciích
6 záchranných čet (u záchranných praporů v Kutné Hoře, Jindřichově Hradci, Bučovicích, Olomouci, Rakovníku a Hlučíně)
1 četa zemních strojů v Bechyni
1 četa chemické ochrany v Liberci
1 spojovací četa v Lipníku
1 průzkumná četa u 102. průzkumného praporu v Prostějově
1 četa elektronického boje v Opavě
1 hydrometeorologická skupina v Praze
1 geografická skupina v Olomouci
1 skupina analýzy terénu v Táboře
1 četa předsunuté podpory v Pardubicích
1 tým řízení přesunů ve Staré Boleslavi
1 družstvo vojenské historie ve VHÚ Praha a VTM Lešany

Příloha IV.

<p>Teologická fakulta Jihočeské univerzity</p> <p>Pedagogika volného času</p> <p>Dotazník</p> <p>Téma: Aktivní záloha</p>	<p>Vážení respondenti, ráda bych vás požádala o vyplnění tohoto dotazníku na téma Aktivní záloha, který je podkladem pro mou bakalářskou práci.</p> <p>Získané informace budou využity výhradně ke zpracování bakalářské práce.</p> <p>Děkuji za Váš čas,</p> <p>Jana Kopecká</p>
--	---

1.	Pohlaví:	☐ muž ☐ žena
2.	Věk:	☐ do 20 let ☐ 21 – 30 let ☐ 31 – 45 let ☐ 46 – 60 let
3.	Rodinný stav:	☐ svobodný ☐ ženatý ☐ rozvedený ☐ vdovec
4.	Počet dětí:	☐ žádné ☐ 1 - 2 ☐ 3 a více

5.	Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:	☐ základní ☐ vyučen ☐ střední odborné s maturitou ☐ vyšší odborné ☐ vysokoškolské
6.	Jaké byly Vaše zájmy před vstupem do AZ? Můžete zaškrtnout více odpovědí.	☐ rybaření ☐ motorismus ☐ modelářství ☐ počítač (internet, hry, aj.) ☐ historie ☐ hospoda ☐ sport ☐ četba ☐ kultura ☐ myslivost ☐ paintball ☐ jiné
7.	Ovlivnila AZ Vaše současné zájmy?	☐ ne ☐ ano, v čem
8.	Změnily se Vaše zájmy po vstupu do AZ? Můžete zaškrtnout více odpovědí.	☐ ne, nezměnily ☐ ano, zajímám se o ... ☐ dějiny ☐ techniku ☐ modelářství (jiné zaměření) ☐ sběratelství ☐ sport (jiný) ☐ zbraně ☐ jiné

9.	Pocítujete nějaká negativa v souvislosti s účastí v AZ?	☐ ne, nepocítuji ☐ ano, v čem
10.	Jaký postoj zaujímá k AZ Vaše rodina (partnerka, děti, rodiče)?	☐ pozitivní, v čem ☐ neutrální ☐ negativní, v čem
11.	Jaký postoj zaujímá k AZ Váš zaměstnavatel?	☐ nemám zaměstnavatele (OSVČ, apod.) ☐ pozitivní, v čem ☐ neutrální ☐ negativní, v čem
12.	Jaký postoj zaujímá k AZ Vaše okolí (přátelé, sousedé, apod.)?	☐ pozitivní, v čem ☐ neutrální ☐ negativní, v čem
13.	Musíte kvůli AZ získávat nové znalosti, schopnosti a dovednosti? Můžete zaškrtnout více odpovědí.	☐ ne, nemusím ☐ ano, v čem ☐ topografie ☐ obsluha zbraňových systémů ☐ střelba ☐ logistika ☐ zdravotvěda ☐ taktika ☐ jiné

14.	<p>Proč jste v AZ?</p> <p>Můžete zaškrtnout více odpovědí.</p>	☐ baví mě to ☐ ze setrvačnosti ☐ pozitivní přínos (noví přátelé, zájmy, aj.) ☐ jiné
15.	<p>Co Vás napadne jako první, když se řekne Česká republika?</p>	<p>.....</p>
16.	<p>Jaká byla Vaše motivace pro vstup do AZ?</p> <p>Můžete zaškrtnout více odpovědí.</p>	☐ vlastenectví ☐ finanční přínos ☐ nadšení ☐ rodinná tradice ☐ hrdost ☐ možnost vazby na AČR ☐ únik před partnerkou ☐ jiná
17.	<p>Změnila se Vaše motivace po vstupu do AZ (současná motivace)?</p>	☐ ne, nezměnila ☐ ano, změnila, v čem
18.	<p>Jak dlouho od ukončení povinné vojenské služby jste vstoupil do AZ?</p>	☐ vůbec jsem ji neabsolvoval ☐ do 10 let ☐ 11 – 15 let ☐ 16 – 20 let ☐ 21 a více let

<p>19.</p>	<p>Je pro Vás AZ přínosem?</p> <p>Můžete zaškrtnout více odpovědí.</p>	<p>☐ ne, není</p> <p>☐ ano, v čem</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ noví přátelé</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ nové zájmy</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ finanční</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ nové znalosti, schopnosti, dovednosti</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ jiný</p>
<p>20.</p>	<p>Je AZ přínosem pro Vaši rodinu?</p> <p>Můžete zaškrtnout více odpovědí.</p>	<p>☐ ne, není</p> <p>☐ nevím, nepozoruji to</p> <p>☐ ano, v čem</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ noví přátelé</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ nové zájmy</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ finanční</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ jiný</p>
<p>21.</p>	<p>Projevuje Vaše rodina zájem o AZ (či vojenství obecně)?</p> <p>Můžete zaškrtnout více odpovědí.</p>	<p>☐ ne, neprojevuje</p> <p>☐ ano, v čem</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ výlety</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ muzea</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ technika</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ památníky</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ modelářství</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ dějiny</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ jiný</p>

22.	Jste ochotný podílet se jako AZ na odstraňování živelných pohrom?	☐ ne, nejsem ☐ ano, jsem
23.	Podílel jste se již na nějaké takové akci?	☐ ano, byl jsem osloven a zapojil jsem se ☐ ne, byl jsem osloven a nezapojil jsem se ☐ ne, nebyl jsem osloven
24.	Domníváte se, že byste mohl jako AZ fungovat v rámci AČR jako plnohodnotný voják?	☐ ne, nedomnívám ☐ netroufám si odhadnout ☐ ano, domnívám
25.	Byl jste někdy jako AZ v situaci (pozici), že jste plnohodnotně zastoupil profesionálního vojáka (obsluha zbraňových systémů, řidič, kuchař, apod.)?	☐ ne, nebyl ☐ ano, byl, v jaké
26.	Myslíte si, že současné velení využívá AZ dostatečně?	☐ ne, nemyslím ☐ netroufám si odhadnout ☐ ano, myslím
27.	Zúčastňujete se akcí i mimo povinná cvičení AZ? Můžete zaškrtnout více odpovědí.	☐ ne, nezúčastňuji ☐ ano, zúčastňuji ... <ul style="list-style-type: none"> ☐ vzpomínkové akty ☐ střelecké soutěže ☐ vojenské přehlídky ☐ akce pro veřejnost (Bahna, Tankový den, Letecký den, apod.) ☐ jiné

28.	Myslíte si, že je AZ doceněna Armádou ČR?	☐ ne, nemyslím ☐ netroufám si odhadnout ☐ ano, myslím
------------	--	--

ABSTRAKT

KOPECKÁ, J. *Aktivní záloha*. České Budějovice 2015. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce Richard Macků.

Klíčová slova: aktivní záloha, dobrovolnost, cvičení, voják, tanková rota, přínos, motivace, rozvíjení, vojenské akce

Tato práce představuje novodobou a netradiční volnočasovou aktivitu, která se sice řídí podle určitých a jasně stanovených pravidel, avšak její účast spočívá především v dobrovolnosti a motivaci jejích členů. Činnosti, kterým se účastníci věnují, jsou velice rozmanité, musejí získávat nové znalosti, schopnosti a dovednosti.

Práce seznamuje s historií a vznikem aktivní zálohy, její organizací, činností a strukturou. Cílem práce je zjistit, jak aktivní záloha ovlivňuje osobní život svých členů, jaká je motivace k účasti v aktivní záloze a zda je tato činnost pro společnost přínosná. Toto je v práci zjišťováno metodou dotazování.

ABSTRACT

Active reserve

Key words: active reserve, voluntariness, exercise, soldier, tank company, benefit, development, army actions

The thesis describes a contemporary and unusual leisure time activity which follows specific and clearly stated rules, but participation in which is nevertheless strictly voluntary and consists in motivation of participants. Activities that participants undertake are various; they have to gain new knowledge, abilities and capabilities.

The thesis introduces the history and the beginning of active reserve, its organization, activity and structure. The aim of the thesis is to find out how active backup influences personal life of its members, what motivation leads to the participation in active backup and whether such an activity is beneficial for the society. The method used in the thesis is questioning.